

VASILE ALECSANDRI'S JOURNAL

Mihaela Stanciu
PhD, Independent Researcher

Abstract: Although Vasile Alecsandri's journal falls into the category of the pages which haven't been written to be published, it came out one hundred years after it was written and it may be considered a document of an indisputable historical and literary value. The work puts into light the sensibility and the romanticism that well forth from a lover's soul, but also the delicacy of a man who starts on a life journey. The poet's journal is accompanied by a few travel notes which reveal us a cavilling Alecsandri that keeps a detailed record of his entire journey with Elena Negri.

Key-words: romanticism, journal, journey, love, sensibility.

Jurnalul lui Vasile Alecsandri devoalează cu lux de amănunte marea întâlnire sentimentală a vieții lui, o iubire vecină cu adorația pentru Elena Negri. Scris sub impulsul puternicelor sentimente de dragoste, materialul trădează un om pe cât de romantic, pe atât de calculat, generos cu detaliile despre sentimentele sale, dar și despre călătoria sa alături de Elena Negri. De-a lungul timpului, acest jurnal este păstrat cu mare grijă de poet, mai apoi de soția acestuia, Paulina Alecsandri, iar în final încredințat unei nepoate, Elena Ivănescu-Capșa. Traiectul acestui manuscris ținut secret a luat sfârșit în anul 1947, atunci când Elena Ivănescu-Capșa i-l încredințează lui C. D. Papacostea, profesor, istoric și critic literar. Conștient fiind de valoarea documentară a jurnalului, C. D. Papacostea afirmă că: „sunt momente în existența unui om, care valorează singure mai mult decât toată viața lui la un loc... Cercetatorul uimit în fața celor aflate, rămâne împietrit de emoție, deși întreaga lume nu-l mai încapă de bucurie. Pios, se apleacă asupra comorii găsite, o cercetează și, după îndelungă migală, o dă la lumină. Necunoscutul de ieri îi arde mâinile și sufletul, transformându-se pe îndelete în împărtășirea sinceră a gândurilor, care i-au iluminat drumul interpretărilor comorii găsite. Destinul și-a spus cuvântul, cercetătorul va trebui și el să spună pe al sau”.¹ Și, într-

¹ C. D. Papastate, *Vasile Alecsandri și Elena Negri cu un jurnal inedit al poetului*, Editura Tiparul Românesc, București, 1947, p. 5.

adevăr, își va aduce aportul printr-un aparat critic amplu prin multe explicații și prin traducerea din limba franceză (pentru că manuscrisul așa figurează în original) în limba română. În partea a doua a jurnalului, editorul redă și manuscrisul notelor ținute cu precizie de Vasile Alecsandri în timpul călătoriei, note care au fost păstrate alături de jurnalul în sine, ele reprezentând practic o alonjă a acelei perioade.

Jurnalul lui Vasile Alecsandri este o pagină de viață într-adevar autentică, nu vizează neapărat o construcție literară pentru că nu fusese scris cu scopul de a fi publicat, dar trădează realmente sentimentele pe cât de sincere, pe atât de concentrate pentru Elena Negri: „Amorul nostru înfrumusețează tot ce ne'ncongioară, el dă lucrurilor proporții sublime...dar ceea ce-i mai curios este faptul că tot vorbind, alergând, razând, ne apropiem mereu pe nesimțite unul de altul «și cand ne trezim»², mă pomenesc ținând monița pe genunchi, sărutându-ne instinctiv în tot timpul discuției noastre fără să luăm seama. Un cuvânt și-o sărutare este temeiul conversației noastre... Credința înalță pe om la cer, amorul coboară cerul în om”³.

Vasile Alecsandri își scrie jurnalul, nu neapărat din nevoia de confesiune, ci pentru a-și cânta fericirea și trăirile. Deși face aprecieri destul de lungi pe tema iubirii, poetul nu cade, însă, în ridicol, nu se exaltează, ci scoate în evidență latura firească, echilibrată a unei iubiri care își merită locul în fiecare zi; astfel, devenim martorii unei experiențe duioase, transmisă printr-un inventar de exemple: „Fără vre-o făgăduință între noi de etern amor, fără să facem vreodată giurăminte, fără exclamații pline de îngâmfare, ne-am iubit firesc cu totul am vorbit despre amorul nostru în câteva cuvinte, în câteva fraze, căci ce-i adânc simțit se spune simplu de tot. Uneori serioși ca niște bătrâni, am vorbit despre viață cu nepărtinirea rece a experienței. Alteori, bucurându-ne de darul privilegiat al vârstei, am privit lumea în lumina scânteietoarelor iluzii ale tinereții noastre [...] Alteori, și aproape totdeauna cu suflete de copii, ne-am întors înspre acea vârstă sglobie și plină de desmierdări, uitând de lume și de viață, lăsându-ne împreună pradă nebuniilor celor mai voioase și celor mai neașteptate”⁴. Trăiește frenetic fiecare moment și se lasă poate înrâurit de ideea că dacă un lucru nu este consemnat, acela poate fi pierdut. Sub imperiul sentimentelor de dragoste, Vasile Alecsandri îi dedică Elenei Negri versuri, lăsând să se întrevadă crâmpie din lirica sa ulterioară: „Cu Ninita⁵ n gondoletă/ Când mă plimbu'ncetișor,/ Trecătorul din Piațeta/ Ne privește-oftând cu dor./ Atunci cerul

² Acest mic pasaj apare în original scris în românește cu litere chirilice, de aceea C. D. Papacostea alege să-l încadreze în ghilimele

³ C. D. Papastate, *op. cit.*, p. 175, 189, 191, 203.

⁴ *Ibidem*, p. 237, 239.

⁵ Numele de alint al Elenei Negri.

se'nsemina/ Zâmbind vesel l'amandoi;/ Ș'Adriatica s'alină/ Se alină pentru noi.../ Mână vesel lopatare/ De la Lido la San Marc/ Mână pe Canalul mare/ Ce se'ndoaie ca un arc./ Mergi, cât draga mea Ninita/ Stând la pieptu-mi înfocat/ Imi va da dulce gurita/ Gurița de sărutat".⁶

Poetul amintește în jurnal două date pe care le considera esențiale în tot parcursul său alături de Elena Negri: „În sfârșit suntem la noi! Și la Venetia! 11 Septembrie 1846 și 8 Martie 1845. Toata viața și inima mea sunt cuprinse în aceste două date”.⁷ C. D. Papacostea amintește în notele ediției sale că data de 8 martie 1845 este cuprinsă în chiar titlul unei poezii, pe care Vasile Alecsandri a scris-o atunci când a întâlnit-o pe Elena Negri („Întinde cu mândrie aripele-ți ușoare/ O, sufletul meu vesel, o suflet fericit!/ Înalță-te în ceruri și zbor cântând la soare/ Căci soarele iubirii în cer a rasarit/ Și'n cale-mi s'a oprit./ Veniți, năluciri scumpe, dorinți, visuri mărețe/ Ca păsări călătoare la cuibul înflorit,/ Veniți de'ngânați vesel a mele tinerețe/ Căci steaua fericirii în ochii-mi a lucit.../ Iubesc și sunt iubit!”, iar cea de-a doua, 11 septembrie 1846 este data la care a fost scrisă poezia *Venetia*, chiar în ziua în care cei doi îndrăgostiți s-au mutat împreună în Palatul Benzon. Paginile de jurnal cuprind deopotrivă și îndoielile care-l cuprind pe poet atunci când starea de sănătate a Elenei Negri se înrăutățește: „Rămânem două zile în acest oraș, zile în care N. e chinuită întruna de o tusa ce-i sparge pieptul. Are dureri de cap grozave, totuși ca întotdeauna nu o părăsește de fel curagiul, pe când eu văzând-o canonindu-se astfel, mă mâhnesc peste măsură și mă pierd cu firea [...] N. se simte din ce în ce mai rău în cursul șederii noastre în Sicilia. Am venit aici să căutam soarele și am dat peste o ploaie, care nu mai sfârșește. Plecăm spre Neapole la 23 Martie [...] Plecăm la 25 aprilie la Constantinopole cu vaporul francez le Mentor. Capit: de Tournadre, în tovărășia lui Negri⁸, Bălăceanu și Kogălniceanu”.⁹

Un Vasile Alecsandri atent la detalii identificăm în anexa jurnalului, unde găsim atât date precise de călătorie ce cuprind cheltuielile pe produse precum (lapte, fructe, lemne, mese), până la diverse cumpărături (albume, ciubuc pentru tigări, vederi, ca mai apoi să amintească după fiecare popas mai lung câți bani le mai rămăseseră. În definitiv, aceste bilanțuri demască o latură chițibușară a poetului Vasile Alecsandri, care se dovedește a fi pe cât de romantic, pe atât de realist.

⁶ C. D. Papacostea, *op. cit.*, p. 282.

⁷ *Ibidem*, p. 38.

⁸ Este vorba despre fratele Elenei, Costache Negri.

⁹ *Ibidem*, p. 249, 251.

Bibliografie:

1. Alecsandri, Vasile, *Opere complete: Poezii*, Vol. I, Editura Casa Socec, București, 1986.
2. Papastate, C. D., *Vasile Alecsandri și Elena Negri cu un jurnal inedit al poetului*, Editura Tiparul Românesc, București, 1947.
3. Petrașcu, N., *Icoane de lumină*, vol. I, Tipografia Bucovina, București, 1935.
4. Rădulescu - Pogoneanu, Elena, *Vieța lui Alecsandri*, Editura Scrisul Românesc, 1942.